

شناسه	قانون	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۱/۱۰/۱۱
عنوان موضوع	بررسی مشکلات ناشی از زمان تعیین سخت و زیان آوری مشاغل، توسط کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی		
پیگیری	نود و دومین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان		
شرح موضوع	<p>بر اساس تعریف قانون کارهای سخت و زیان آور به دو دسته طبقه بندی می شوند. دسته ای که محیط کار آن دارای عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی غیر استاندارد است و در صورت اشتغال در آن حرفه، افراد با تنشی بیشتر از ظرفیت های طبیعی روبرو می شوند و در نهایت با مشکلات و بیماری های مختلفی مواجه شوند. در واقع این مشاغل به صورت ذاتی سخت و دشوار هستند و با استفاده از انواع تسهیلات و تجهیزات، سختی و ضرر آن از بین نمی رود. گروه دیگری از مشاغل نیز هستند که ماهیتا سخت و دشوارند. اما با استفاده از انواع تمهیدات فنی، بهداشتی و ایمنی، سختی و زیان کار را می توان به صورت کامل از بین برد.</p> <p>به منظور تعیین سخت و زیان آوری مشاغل و حمایت های قانونی ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱ و متعاقبا آیین نامه مشاغل سخت و زیان آور با شماره ۱۵۳۶۵/ت/۳۶۰۰۵-ه مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ توسط هیئت وزیران به تصویب رسید.</p> <p>بر اساس جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده واحده، افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور مشغول بکار باشند و حق بیمه خود را به سازمان پرداخته نمایند، می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. بر اساس جزء (۴) بند (ب) تبصره (۲) ماده واحده یاد شده نیز، چهار درصد (۰/۴) به نرخ حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده در صورت تقاضای مشمولین قانون، کارفرمایان بایستی نرخ تعیین شده را بطور یکجا یا به طور اقساطی پرداخت نمایند.</p> <p>همچنین مطابق جزء (۶) همین بند، بیمه شدگانی که دارای سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور به تاریخ قبل از تاریخ تصویب این قانون باشند امکان استفاده از مزایای این قانون و درخواست بازنشستگی دارند و کارفرمایان مربوطه مکلفند حق بیمه مربوطه و ۴ درصد میزان مستمری سنوات قبل از تصویب قانون را پس از احراز شرایط، بصورت یکجا به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمایند.</p> <p>علیرغم تصویب قوانین و مقررات متعدد در این حوزه، متأسفانه مشکلاتی وجود دارد که موجبات اعتراض کارفرمایان را در خصوص تعیین سخت و زیان آوری کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور "موضوع ماده (۲) آیین نامه مشاغل سخت و زیان آور" فراهم کرده است. بر اساس اعلام انجمن فولاد استان، وحدت رویه در آرای صادره کمیته های بدوی و تجدید نظر استان وجود ندارد و همین امر باعث ایجاد مشکلات برای کارگران و کارفرمایان شده است. این آراء که بعضا به دلیل اطلاعات ناقص ارائه شده توسط کارفرمایان و اهمال کارشناسان دستگاه های ذیربط در بررسی دقیق پرونده ها و ارائه گزارشات صادر می گردد، باعث تضییع حق و حقوق کارفرمایان، کارگران و سازمان تأمین اجتماعی می شود.</p> <p>ظاهرا مشکل اساسی از عدم آگاهی کارفرمایان از سخت و زیان آوری فعالیت خود ایجاد شده که با اقدام به بازنشستگی و پرداخت ۴ درصد سخت و زیان آوری توسط کارگران آغاز می گردد و کارفرمایان به یکباره با مشکل کمبود نیروی کار ماهر و پرداخت ۴ درصد حق بیمه به صورت یکجا مواجه می کند. این در حالیست چنانچه سخت و زیان آوری شغل در ابتدای شروع به کار کارگران</p>		

- ۱- جزء یک بند ب تبصره ۲ ماده واحده: افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد.
- ۲- جزء ۴ بند ب تبصره ۲ ماده واحده: از تاریخ تصویب این قانون جهت مشمولان این تبصره، چهار درصد (۰/۴) به نرخ حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده خواهد شد که آنهم در صورت تقاضای مشمولان قانون، بطور یکجا یا به طور اقساطی توسط کارفرمایان پرداخت خواهد شد.
- ۳- جزء ۶ بند ب تبصره ۲ ماده واحده: بیمه شدگانی که دارای سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور به تاریخ قبل از تاریخ تصویب این قانون باشند می توانند با استفاده از مزایای این قانون درخواست بازنشستگی نمایند. در این صورت با احراز شرایط توسط بیمه شده، کارفرمایان مربوطه مکلفند حق بیمه مربوطه و میزان مستمری برقراری را تا احراز شرایط مندرج در تبصره (۲) همچنین چهار درصد (۰/۴) میزان مستمری برقراری نسبت به سنوات قبل از تصویب این قانون را یکجا به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمایند.

<p>احراز گردد، کارفرمایان ضمن اقدام به اصلاح محیط کار موضوع جزء (۱) بند (الف) تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر، ۴ درصد حق بیمه بازنشستگی زودتر از موعد کارگران را بهمراه حق بیمه ماهانه پرداخت می کردند و نسبت به تربیت نیروی کار در زمان مناسب اقدام می کردند. در این شرایط نه حقی از کارفرما ضایع می شد و نه کارگران بدون اطلاع از قوانین بجای ۶ به ۸ ساعت کار مجبور می شدند. با عنایت به اینکه هدف قانون گذار از تصویب قانون سخت و زیان آور حذف صفت سختی و دشواری شغل، سالم سازی محیط کار و صیانت از حقوق کارگران می باشد، لذا بایستی ساز و کاری در ابتدای شروع به کار کارگران و اصلاح دشواری و سختی فعالیت تعریف گردد تا ضمن جلوگیری از تضییع حقوق کارگران و کارفرمایان؛ از احتمال ایجاد بحران مالی صندوق های بازنشستگی در آینده بدلیل اعمال سلاقی جلوگیری بعمل آید.</p>	
<p>رئوس ایرادات و مشکلات:</p> <p>۱. در برخی موارد مشاهده می گردد، کارگران به دلیل انحلال شرکت یا محل کار، فوت کارفرما و تقسیم ارث توسط وراثت یا نظایر آن و به کارفرما دسترسی ندارد و این موضوع باعث می گردد، نتوانند از مزایای بازنشستگی زودتر از موعد استفاده نمایند.</p> <p>۲. عدم آگاهی از سختی و دشواری کار در ابتدای کار باعث می گردد، کارگر بجای ۶ ساعت کار در روز، ۸ ساعت در مشاغل سخت و زیانبار فعالیت نماید.</p> <p>۳. در برخی موارد نیز مشاهده می گردد، به دلیل اینکه محاسبه ۴ درصد حق بیمه در مشاغل سخت و زیان آور بصورت یکجا به ماخذ آخرین حقوق کارگر برای ۲۰ سال محاسبه می شود، کارفرما به هر طریق ممکن حق بیمه ماهانه کارگر را با حداقل حقوق قانون کار پرداخت می کند و در نهایت کارگر با حداقل حقوق بازنشسته می شود.</p> <p>۴. با عنایت به مغایرت در برخی از آرای صادره کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور استان ها، بارها مشاهده شده کارگری در یک واحد شامل مزایای مشاغل سخت و زیان آور شده و کارگر دیگری در همان واحد و همان شغل مشمول استفاده از مزایا نشده است، لذا کارفرمایان در جذب و نگهداری نیروهای متخصص بلا تکلیف می شوند و با مشکل نیروی متخصص مواجه می شوند.</p> <p>۵. ساز و کار استفاده از مزایای بازنشستگی زودتر از موعد به نحوی است که با اقدام کارگر آغاز می شود و در صورت تایید کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور کارفرما به یکباره نیروی متخصص خود را از دست می دهد و مجبور می شود ۴ درصد ۲۰ سال گذشته را با ماخذ آخرین حقوق به یکباره پرداخت نماید. این موضوع مشکلاتی را برای واحدها، بالاخص واحدهای کوچک ایجاد کرده است.</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>
<p>جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی آذربایجان شرقی با حضور نمایندگان از اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان؛ اداره کل تامین اجتماعی استان؛ معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تبریز؛ انجمن فولاد استان؛ شرکت آهن فولاد جهان؛ شرکت آذر نبش تبریز؛ شرکت فولاد مهر سهند؛ صنایع آذر فولاد امین؛ انجمن فولاد آذربایجان؛ مجمع نمایندگان کارگران استان؛ نماینده اتاق در هیات های حل اختلاف تامین اجتماعی؛ امور حقوقی اتاق تبریز به منظور بررسی " بررسی مشکلات ناشی از نحوه تشکیل پرونده در کمیته های بررسی و تطبیق مشاغل سخت و زیان آور" در محل اتاق بازرگانی تبریز برگزار و مقرر گردید در اولین نشست شورای استان طرح موضوع و تصمیم گیری گردد.</p>	<p>جمع بندی جلسه کارگروه کارشناسی مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷</p>

۴- جزء یک بند الف تبصره ۲ ماده واحده: کارفرمایان کلیه کارگاه های مشمول قانون تامین اجتماعی که تمام یا برخی از مشاغل آنها حسب تشخیص مراجع ذی ربط سخت و زیان آور اعلام گردیده یا خواهند گردید، مکلفند ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به ایمن سازی عوامل شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین نامه های مربوطه و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام نمایند.

- موضوع مربوطه در نود و دومین نشست شورای استان در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۸ طرح موضوع گردید و مقرر شد: "پیشنهاد ذیل توسط مجمع نمایندگان استان، کانون انجمن های صنفی کارفرمایی استان و مجمع نمایندگان کارگران استان به شورای عالی حفاظت فنی ارائه و تا حصول نتیجه پیگیری گردد:

چنانچه احتمال سخت و زیان آوری شغلی وجود داشته باشد، بررسی محیط کار و شغل از سوی کارفرما به کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور استانی ارائه گردد و در صورت تایید سخت و زیان آوری فعالیت توسط کمیته، ضمن تاکید بر اجرای "جزء (۱) بند (الف) تبصره (۲) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱" سخت و زیان آوری شغل مورد نظر به سازمان تأمین اجتماعی اعلام گردد و سازمان نیز ۴ درصد موضوع جزء (۴) بند (ب) تبصره (۲) ماده واحده را به همراه حق بیمه کارگر از کارفرما بصورت ماهانه دریافت نماید.

در این صورت هم از حق و حقوق کارگران صیانت بعمل آمده و هم کارفرمایان با مشکل نیروی کار مواجه نمی گردند و در زمان مناسب نسبت به تربیت نیروی کار اقدام نموده و سازمان تأمین اجتماعی در آینده با مشکلات مالی احتمالی مواجه نخواهد شد."

مصوبه مذکور طی نامه شماره ۱۴۰۱/۱۲۰۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ به اعضای شورا، کانون کارفرمایی استان و مجمع نمایندگان کارگران استان ابلاغ و مجدداً نامه پیگیری به شماره ۱۴۰۱/۱۳۲۲ به تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ به مجمع نمایندگان استان، کانون کارفرمایی و مجمع کارگران استان ارسال گردید.

- متعاقباً موضوع نحوه رسیدگی و اعمال مشاغل سخت و زیان آور در واحدهای تولیدی و صنعتی توسط ستاد پیگیری سیاست های اقتصاد مقاومتی توسط دادگستری کل استان طی جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳ در دادگستری استان طرح موضوع و مقرر گردید: کارگروهی با مسئولیت دادستان محترم عمومی و انقلاب مرکز استان و با حضور معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری، مدیرکل بازرسی استان، مدیرکل اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی، رئیس سازمان صمت، رئیس دانشگاه علوم پزشکی تبریز، رئیس اتاق بازرگانی تبریز، نماینده کارفرمایان و کارگران تشکیل و نتیجه آن به دبیرخانه ستاد اجرای سیاست های اقتصاد مقاومتی دادگستری ارسال گردد.

- اولین جلسه کارگروه مذکور در تاریخ ۱۴۰۲/۰۱/۱۰ با ریاست دادستان محترم و اعضای کارگروه تشکیل گردید و تصمیماتی به شرح ذیل اتخاذ شد:

۱. با عنایت به اظهارات نماینده کارفرمایان مبنی بر اینکه اکثر کارگرانی که با بهره مندی از قانون مشاغل سخت و زیان آور بازنشسته می شسوند، در سایر واحدهای تولیدی و صنعتی و در برخی موارد در همان واحد تولیدی مشغول بکار می شوند. براین اساس اداره کل تأمین اجتماعی استان مکلف است با اتخاذ تدابیر ویژه ای از اشتغال مجدد این افراد ممانعت بعمل آورد.
۲. در خصوص مشکلات ناشی از وجود برخی از خلاء های قانونی از جمله عدم امکان ممانعت از اشتغال به کار مجدد کارگرانی که با بهره مندی از قانون مشاغل سخت و زیان آور بازنشسته می شوند، اتاق بازرگانی نسبت به طرح موضوع در جلسه شورای گفتگو اقدام تا با احصاء مسایل و مشکلات موجود از طریق نمایندگان مجلسی و هیات وزیران پیگیری گردد.
۳. بلحاظ تمایل اکثر کارفرمایان و کارگران در خصوص ۴ درصد حق بیمه مشاغل سخت و زیان آور در طول فعالیت کارگر، مقرر شد اداره تأمین اجتماعی و اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ضرورت امر به شورای عالی حفاظت فنی و دیوان عدالت اداری اعلام نموده و پیگیری های لازم را به عمل آورند و نتیجه را به دبیرخانه استان منعکس نمایند.
۴. دانشگاه علوم پزشکی، و خدمات بهداشتی و درمانی تبریز در خصوص نحوه آلاینده سنجی مشاغل سخت و زیان آور از سوی شرکت های مجاز آلاینده سنجی در واحدهای تولیدی و صنعتی، نظارت و راستی آزمایی بعمل آورده و با هدف رقابت بیشتر و افزایش کیفیت نسبت به افزایش شرکت های مذکور اقدام و نتیجه را به صورت مستمر به دبیرخانه استان ارسال نمایند.
۵. نظر به اینکه برخی از مشاغل به دلیل ایمن سازی و بهبود شرایط محیط کسب و کار توسط کارفرمایان، صفت سخت و زیان آوری خود را از دست داده و یا شدت و حدت آن کاهش می یابد، بر این اساس مقرر شد: کمیته سخت و زیان آور نسبت به بررسی و بازبینی لیست مشاغل سخت و زیان آور اقدام نموده و نتیجه آن را به دبیرخانه استان ارسال نمایند.

اقدامات

۶. به منظور جلوگیری از تضییع حقوق کارگران و کارفرمایان، مقرر شد؛ کارشناسان موضوع ماده ۲ آیین نامه اجرای مشاغل سخت و زیان آور و همچنین کمیته های رسیدگی و بررسی مشاغل سخت و زیان آور، در خصوص انطباق مشاغل با حدود مواجهه با مشاغل سخت و زیان آور دقت لازم را بعمل آورند.

۷. مقرر شد؛ اولاً شرکت های مجاز آلاینده سنجی مشاغل سخت و زیان آور که با نظارت معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تبریز فعالیت می نمایند، مکلف به پاسخ گویی نسبت به عملکرد و اعلام نظر خود در کتابچه آلاینده سنجی، به کمیته های مربوطه استان و دستگاه های نظارتی ذیربط خواهد بود. پانیا معاونت بهداشت و دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تبریز ضمن اعمال نظارت لازم و مستمر بر عملکرد شرکت های موصوف، با هرگونه انحراف و مغایرت در اظهار نظر برخورد قانونی بعمل آید.

۸. با توجه به لزوم بازبینی و بانگری سالانه نسبت به مشاغل سخت و زیان آور، مقرر شد؛ معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تبریز راجع به این موضوع اقدامات لازم را بعمل آو و نتیجه را به دبیرخانه استان ارسال نماید.

بر این اساس دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان به منظور طرح موضوع مصوبه ستاد پیگیری سیاست های اقتصاد مقاومتی دادگستری و پیگیری مصوبه شورا؛ تصمیم به طرح موضوع مربوطه در شورای گفتگوی استان نمود.

- شایان ذکر است در پیگیری های بعمل آمده از دبیرخانه شورای گفتگوی مرکز در خصوص مشاغل سخت و زیان آور اعلام گردید: اصلاح آیین نامه مشاغل سخت و زیان آور در حال حاضر در دستور کار هیات دولت می باشد و چنانچه نتیجه ای حاصل گردید به استان ها ابلاغ خواهد شد.